

Душан Милосављевић

**ПРОГРАМ УНАПРЕЂЕЊА РАДА
ВИШЕГ ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА У КРАГУЈЕВЦУ**

Новембар 2023. године

САДРЖАЈ:

I УВОДНИ ДЕО.....	3
II ОСНИВАЊЕ, ПОЛОЖАЈ И НАДЛЕЖНОСТИ ВИШЕГ ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА У КРАГУЈЕВЦУ	3
III УНУТРАШЊЕ УРЕЂЕЊЕ И РАСПОДЕЛА ПОСЛОВА У ВИШЕМ ЈАВНОМ ТУЖИЛАШТВУ	4
IV УПРАВА У ВИШЕМ ЈАВНОМ ТУЖИЛАШТВУ	6
V ОРГАНИЗАЦИЈА ПРОЦЕСА РАДА	7
VI ОДНОСИ ИЗМЕЂУ ЈАВНИХ ТУЖИЛАШТАВА И ОДНОСИ ИЗМЕЂУ ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА И ДРУГИХ ДРЖАВНИХ ОРГАНА.....	10
VII МЕЂУНАРОДНА ПРАВНА САРАДЊА	10
VIII КОМУНИКАЦИОНА СТРАТЕГИЈА.....	11
IX УПОТРЕБА ИНФОРМАЦИОНИХ СИСТЕМА	12
X МАТЕРИЈАЛНО – ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ.....	13
XI ЕТИЧКИ КОДЕКСИ И ЗАБРАНА НЕПРИМЕРЕНОГ УТИЦАЈА.....	13
XII ЗАКЉУЧАК.....	14

I УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Програм унапређења рада Вишег јавног тужилаштва у Крагујевцу (у даљем тексту: Програм), обухвата послове и задатке које ово тужилаштво треба да изврши у оквиру своје уставне и законске надлежности, са циљем да се обезбеди законито и ефикасно остваривање функције јавног тужилаштва у целини, а на подручју на коме поступа Више јавно тужилаштво у Крагујевцу.

Програмом су дефинисани послови и задаци које би Више јавно тужилаштво требало да изврши у оквиру своје стварне и месне надлежности, планираног програма рада, донетих стратегија и акционих планова, у складу са бројем носилаца јавнотужилачке функције и особља јавног тужилаштва, према унутрашњој организацији одређеној Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Вишем јавном тужилаштвоу у Крагујевцу.

Унапређење рада Вишег јавног тужилаштва у Крагујевцу треба да садржи утврђивање приоритета, планирање и расподелу послова, да пружи смернице деловања и рада у наредном периоду, а у циљу унапређења владавине права и заштите јавног интереса, са једне стране, и права појединаца са друге стране, као и да предложи мере и активности за унапређење административно - техничких услова за рад тужилаштва. Као приоритети у спровођењу програма унапређења рада Вишег јавног тужилаштва у Крагујевцу, пошто би се утврдили циљеви, требало би се пратити:

- криминалитет којим се угрожава уставни поредак и безбедност земље,
- кретање криминалитета са освртом на најтежа кривична дела против живота и тела, слобода и права човека и грађанина, достојанства личности и морала,
- кривичних дела неовлашћене производње и стављања у промет опојних дрога,
- малолетничке делинквенције са освртом на најтежа кривична дела,
- казнена политика са анализом, као фактор борбе против криминалитета,
- одузимање имовине проистекле из кривичног дела,
- заузимање правних ставова значајних за рад јавног тужилаштва и уједначавање тужилачке праксе,
- информације у средствима јавног информисања ради предузимања мера у случајевима када се указује на кривична дела и друга кажњива дела,
- пружање стручне помоћи подручним Основним јавним тужилаштвима и праћење њиховог рада кроз поступање по приговорима на решења о одбачају кривичне пријаве и жалбама, одржавањем састанака и консултација, те решавањем по представкама и притужбама странака.

II ОСНИВАЊЕ, ПОЛОЖАЈ И НАДЛЕЖНОСТИ ВИШЕГ ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА У КРАГУЈЕВЦУ

Више јавно тужилаштво је правосудни орган у оквиру јавнотужилачке организације, чији је положај у систему уређења државне власти регулисан Уставом Републике Србије, као хијерархијски највишег правног акта, поред кога оснивање, положај, организација, унутрашње уређење јавног тужилаштва, као и положај Главних јавних тужилаца и јавних тужилаца, права и дужности и др., уређено је Законом о јавном тужилаштвоу, Закоником о кривичном поступку, Законом о организацији и надлежности

државних органа у сузбијању организованог криминала, тероризма и корупције и другим прописима.

Послови из законом утврђене надлежности Вишег јавног тужилаштва се, пре свега, односе на решавање предмета везано за гоњење учинилаца кривичних дела, улагање редовних и ванредних правних средстава, предузимање и других радњи из своје надлежности, а нарочито поступање пред Вишим судом у Крагујевцу у првостепеном и другостепеном поступку, по правним лековима, а и поступање пред другим судовима и органима у складу са законским овлашћењима.

Више јавно тужилаштво у Крагујевцу, у хијерархијској организацији јавних тужилаштва, поступа по обавезним и инструктивним упутствима Врховног јавног тужилаштва и Апелационог јавног тужилаштва у Крагујевцу, те подлеже контроли рада хијерархијски надређених јавних тужилаштва. Са друге стране, Више јавно тужилаштво у Крагујевцу као надређено усмерава и надзире рад подручних јавних тужилаштва - Основног јавног тужилаштва у Крагујевцу и Основног јавног тужилаштва у Аранђеловцу, у којој хијерархијској организацији се у свему поштује начело субординације.

Више јавно тужилаштво у Крагујевцу је државни орган у систему јавнотужилачке организације, који је основан Законом о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштва за подручје Вишег суда у Крагујевцу, тако да месна надлежност Вишег јавног тужилаштва обухвата целокупну површину Шумадијског управног округа, за територије града Крагујевца и општина: Аранђеловац, Баточина, Кнић, Лапово, Рача и Топола, због чега покрива територију површине од око 2.387 км², са око 293.308,00 становника, а што утиче на број предмета са којима су оптерећени носиоци јавнотужилачке функције и у склопу своје месне надлежности, Више јавно тужилаштво сарађује са Полицијском управом у Крагујевцу.

Стварна надлежност Вишег јавног тужилаштва одређена је одредбама које важе за утврђење стварне надлежности Вишег суда, осим када законом то није другачије одређено, тако да је стварна надлежност Вишег јавног тужилаштва одређена чл. 25 Закона о уређењу судова и чл. 13 у вези са чл. 2 и 3 Закона о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, тероризма и корупције, а такође и другим законима. С тим у вези, значајно је указати на потребу да Више јавно тужилаштво, у складу са својим законским овлашћењима и у циљу заштите општег и појединачног интереса, учествује у свим поступцима (парничним, ванпарничним, управним) и да активно предузима све радње и мере.

У оквиру своје надлежности Више јавно тужилаштво предузима и друге радње, те доноси одлуке и по другим законима, као што су Закон о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, Породични закон, Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја, Закон о прекршајима и др.

III УНУТРАШЊЕ УРЕЂЕЊЕ И РАСПОДЕЛА ПОСЛОВА У ВИШЕМ ЈАВНОМ ТУЖИЛАШТВУ

Главни Јавни тужилац руководи радом и организује рад Вишег јавног тужилаштва, врши надзор над радом јавних тужилаца и осталих запослених, на који начин, вршећи надзор Главни Јавни тужилац непосредно утиче на остваривање уједначеног поступања јавног тужилаштва и активно учествује на отклањању уочених потешкоћа у раду, стара се да се планирани послови и задаци благовремено и успешно обављају, одређује послове који

се, мимо планираних, имају завршити, те у том смислу одређује рокове за извршавање послова, као и носиоце који ће их реализовати.

Поред Главног јавног тужиоца у Вишем јавном тужилаштву у Крагујевцу, у складу са одлуком Високог савета тужилаштва, одређено је да јавнотужилачку функцију обавља и 8 јавних тужилаца.

Сваке године се доноси Кадровски план. Попуњавањем упражњених радних места предвиђених Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места, уз мишљење Високог савета тужилаштва и сагласност Министарства правде РС, обезбеђује се благовремено и неометано извршавање задатака из делокруга рада Вишег јавног тужилаштва у Крагујевцу.

Ради обезбеђивања законитог, правилног и благовременог рада тужилаштва, потребно је процес рада организовати на тај начин да се изврши равномерна расподела послова и задатака унутар Вишег јавног тужилаштва, како би се осигурала равномерна оптерећеност свих запослених радним задацима и са тим у вези, израђује се Програм и план рада којим се извршава расподела задатака и послова на носиоце јавнотужилачке функције и тужилачко особље, а на почетку сваке календарске године којим се утврђује врста послова и задатака, рокови за њихово извршење и начин извршења, а поред планираних, планом се дефинише начин извршења послова и задатака који се тренутно задају тужилаштву, а у циљу остваривања ефикасности при решавању постављених задатака, потребно је, како код носилаца јавнотужилачке функције, тако и код тужилачког особља, развијати свест о заједничком деловању ради постизања постављених циљева.

На реализацији послова и задатака који су одређени и утврђени Планом и програмом рада, у оквиру Вишег јавног тужилаштва у Крагујевцу Главни јавни тужилац, јавни тужиоци и особље у јавном тужилаштву, распоређени су према утврђеној расподели послова:

- Главни Јавни тужилац је носилац управе у јавном тужилаштву и врши надзор над радом јавних тужилаца и осталих запослених у складу са Законом о јавном тужилаштву и Правилником о управи у јавном тужилаштву, поступа у кривичним предметима, стара се о законитости и отклањању неправилности у раду тужилаштва о одржавању самосталности и угледа, ажурности и ефикасности у раду, организује консултације са јавним тужиоцима по предметима у циљу ефикасног и законитог рада на предмету, те организује сарадњу са другим државним органима, врши надзор и координацију над радом подручних тужилаштава, а по потреби организује консултације и сарадњу са хијерархијски надређеним тужилаштвима и др.,

- Јавни тужиоци обављају послове и задатке из надлежности Вишег јавног тужилаштва у кривичним и другим предметима, у чему им помажу и јавнотужилачки помоћници, те јавни тужиоци обављају самосталне послове, послове који су им поверени од стране јавног тужиоца и послове који су им додељени распоредом, те сходно томе присуствују главним претресима, спроводе истрагу и предузимају доказне радње, присуствују рочиштима пред судом, обављају друге процесне обавезе и предузимају службене радње у чему им помажу јавнотужилачки помоћници који израђују нацрте одлука у предметима, нацрте других аката, те самостално или под надзором врше и друге послове предвиђене законом и другим прописима.

На пословима малолетничке деликвенције распоређен је Главни јавни тужилац и Јавни тужилац са два тужилачка помоћника, те поступају у свим „КТМ“ предметима, као и у другим „КТР“ предметима који су у вези са малолетницима.

Такође, Главни јавни тужилац и Јавни тужиоци су и према утврђеном распореду распоређени за контакт тачке из области рада: праћења и заштите жртава трговине људима, за спровођење комуникационе стратегије, као и давања саопштења за јавност и комуникацију са медијима, те за оштећене за која се јављају лица која обављају послове од јавног интереса у области информисања, координатор за примену Закона о спречавању насиља у породици, за примену Закона о заштити података о личности, за информисање оштећених лица и сведока, за поступање у предметима рехабилитације, координатор за пријем информација и вођење поступка у вези са узбуњивачем и заштите узбуњивача, координатор за насиље на спортским приредбама или јавном скупу, за пружање Међународне јавне помоћи и праћење судске праксе.

Поред напред наведених утврђених специјализација чији су носиоци одређене контакт тачке, имајући у виду да се указала потреба формирале би се и нове специјализације и одредиле контакт тачке: за заштиту жртава у вези кривичних дела против полне слободе;, затим у вези кривичног дела недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја из чл. 348 КЗ, имајући у виду актуелну ситуацију у вези случајева који су се десили, а везано за општу и индивидуалну сигурност у вези са оружјем, предмете предметног кривичног дела;, као и имајући у виду Опште обавезно упутство РЈТ О-4/23 од 28.03.2023. године, у вези кривичног дела тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из чл. 297 КЗ.

У писарници се обављају административни послови, врши се отпремање и пријем писмена, вођење уписника и евиденција о кретању предмета, израда годишњих и периодичних извештаја о раду, као и други послови у вези са радом и потребама јавног тужилаштва, док се у рачуноводству врше послови из области финансијско-рачуноводственог пословања, као и послови набавке, вођења и чувања финансијске документације, економата и депозита, у складу са постојећим прописима.

IV УПРАВА У ВИШЕМ ЈАВНОМ ТУЖИЛАШТВУ

Главни Јавни тужилац, као носилац управе у јавном тужилаштву, одговоран је за правилан и благовремен рад јавног тужилаштва. Управа у јавном тужилаштву обухвата руковођење јавним тужилаштвом, послове и овлашћења у вези са организацијом рада, материјалним, финансијским, административним и другим пословима, којима се обезбеђује правилан, тачан, благовремен и законит рад јавног тужилаштва, а посебно о старању и одржавању самосталности и угледу јавног тужилаштва; употреби обележја јавног тужилаштва, службеног језика и писма; уређењу и организацији рада јавног тужилаштва, старању о уједначеном и благовременом поступању и коришћењу најефикаснијих метода и техничких средстава у административном пословању, праћењу и проучавању јавнотужилачке и судске праксе, поступању по притужбама и представкама грађана на рад јавних тужилаца и запослених у јавном тужилаштву, однос јавног тужилаштва према другим државним органима, грађанима и јавности, заштита тајности података, вођење уписника, помоћних књига, именика и других евиденција, руковању предметима и стварима од вредности, поступању са архивским материјалом, вођењу статистике, материјално-финансијско пословање јавног тужилаштва, остваривању стандарда у погледу службених просторија и опреме и другим питањима од значаја за рад јавног тужилаштва.

Доследном применом Закона о јавном тужилаштву и Правилника о управи у јавном тужилаштву остварује се законито и правилно руковођење у јавном тужилаштву, на који начин уз поштовање радне дисциплине и мотивисаности носилаца јавнотужилачке функције и тужилачког особља, постиже се ефикасност поступања и остваривање функције Вишег јавног тужилаштва, као државног органа с чим у вези, нарочито је потребно јасно поставити и одредити циљеве, поштујући опис послова утврђен Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места, као врсту и обим задатака предвиђених Планом и програмом рада Вишег јавног тужилаштва.

Ради остваривања задатака које са собом носи руковођење управом у јавном тужилаштву, потребно је израдити финансијски план који је усклађен са реалним материјалним потребама Вишег јавног тужилаштва. С чим у вези, је потребно да се благовремено идентификују све околности и ризици који би угрозили несметано и ефикасно функционисање, а у циљу обезбеђивања рационалног, ефикасног и законитог трошења средстава, потребно је утврдити финансијске потребе тужилаштва, континуирано пратити потребе тужилаштва ради унапређења процеса рада, те ради благовременог предузимања мера у складу са позитивним прописима, чиме се постиже систем финансијског управљања и контроле и стварају услови да се сви материјални и нематеријални ресурси користе правилно, економично и ефикасно.

Целокупан систем финансијског управљања и контроле обезбедиће поступање у складу са позитивним прописима, осигурати заштиту имовине и тиме ће бити остварени услови да се средства правилно и економично употребљавају, те је ради потребног обезбеђивања материјално финансијских услова за рад потребно непрекидно праћење потреба тужилаштва, како би се благовремено предузеле одговарајуће мере.

Поред наведених активности, потребно је омогућити остваривање права по основу рада Јавних тужилаца и права из радног односа особља у јавном тужилаштву, доношењем одговарајућих општих и појединачних правних аката, чиме се стварају услови да сва запослена лица у јавном тужилаштву остварују своја права која су у вези са радом.

Из напред наведеног, из делокруга рада Главног јавног тужиоца на пословима који се односе на примену различитих прописа, на основу којих Главни јавни тужилац, као старшина органа којим руководи, доноси одговарајуће акте и предузима одређене мере и радње, је потребно донети или изменити нормативне акте тужилаштва, који покривају рад тужилаштва у сваком његовом сегменту, као на пример за накнаду трошкова превоза запослених, у вези јавних набавки, вршења пописа имовине, у вези архивске грађе и других потребних везаних за рад и функционисање јавног тужилаштва.

V ОРГАНИЗАЦИЈА ПРОЦЕСА РАДА

Као што је већ речено, Главни јавни тужилац одређује организацију и рад јавног тужилаштва и процес рада се одвија у организационим јединицама и то у:

- писарници се обављају административни послови, где се врши пријем и слање писмена, послови вођења уписника по свим рефератима, као и други послови у вези са радом и потребама јавног тужилаштва, саставни део писарнице је архива где се чувају архивирани предмети, са којима се рукује у складу са листом категорија регистраторског материјала, са роковима чувања које је донело Републичко јавно тужилаштво,

- у дактилобируу се обављају дактилографски послови, као и други послови у вези са радом јавног тужилаштва,

- у оквиру рачуноводства, обављају се послови из области финансијско-рачуноводственог пословања, као и послови набавке, вођења и чувања финансијске документације, економата и депозита, у складу са постојећим прописима.

Поред наведеног, пошто је добијена сагласност на кадровски план потребно је спровести конкурсе за пријем државних службеника на систематизована радна места, а потом изменом Правилника о систематизацији формирати радно место за пословног секретара, као и извршити пријем службеника за ИТ подршку, кога до сада тужилаштво није имало, чиме би се отклонили дугогодишњи проблеми у раду.

Имајући у виду да у Вишем јавном тужилаштву у Крагујевцу нису формирана кривична одељења, то сви носиоци јавнотужилачке функције су обрађивачи предмета, који поступају како у кривичним, тако и у другим предметима где се превасходно обавља обрада предмета, те је потребно предмете додељивати тако да се најпре разврстају по сложености, па се затим додељују према редоследу пријема првом наредном обрађивачу предмета са листе обрађивача, са циљем обезбеђења самосталности и непристрасности расподеле предмета јавним тужиоцима и постизање стандарда: „Право на природног тужиоца“, а од тог распореда се одступа само када Главни јавни тужилац додељује предмет обрађивачима, а ради остваривања једнаког оптерећења сваког јавног тужиоца, те обрађивачи предмета поступајући по истим спроводе истраге, предузимају одређене доказне радње самостално или преко јавнотужилачких помоћника, те заступају оптужне акте самостално или и преко јавнотужилачких помоћника на главним претресима пред Вишим судом у Крагујевцу.

У задатим временским оквирима, писарница прикупља и обрађује податке на основу којих се саставља извештај о радном учинку обрађивача предмета, на основу којих података се благовремено уочавају и отклањају евентуална одуговлачења у поступању у предметима и повећава ефикасност.

Контрола рада обрађивача предмета се остварује прегледом приспеле поште, сигналирањем, праћењем и усмеравањем рада у предметима. Обрађивачи предмета доносе и израђују одлуке у предметима по потреби и уз консултације са Главним јавним тужиоцем, те Главни јавни тужилац може у циљу ефикасности и законитости по потреби прегледати и одлуке обрађивача предмета по истим, у смислу решења о одбачају, наредбе о спровођењу истраге, оптужног акта, службене белешке о разлозима одустанка од кривичног гоњења, обустави истраге и жалбу. Надаље, Главни јавни тужилац прати и сложеније предмете, тако што се врше периодичне консултације са обрађивачима предмета, које се спроводе на начин што обрађивачи предмета реферишу Главном јавном тужиоцу стање у конкретним предметима, након чега се са обрађивачима врше консултације са циљем да се усмере даље провере, односно укаже на правилан избор, редослед и динамику предузимања одређених доказних радњи у оквиру спровођења истраге, односно стављања одређених предлога суду и др., а све у циљу постизања ефикасности и законитости у конкретним предметима.

С почетком примене Правилника о критеријумима и мерилима вредновања рада носиоца јавнотужилачке функције, појавила се потреба да се прати рад носилаца јавнотужилачке функције, у складу са критеријумима задатим у Правилнику. Праћење тог рада треба остваривати у континуитету, на јасан и транспарентан начин.

Одржавањем седница колегијума у оквиру јавног тужилаштва, јача се тужилачки кадар у погледу стручности, где се кроз дискусију најпре сагледавају проблеми унутар тужилаштва и отклањају потешкоће у поступању, те се уједначава пракса у оквиру тужилаштва, разматра практична примена пре свега Кривичног законика и Законика о кривичном поступку те се отклањају дилеме и проблеми у поступању у пракси, а уколико се најде да постоје недоумице у вези са правилним поступањем. С друге стране, активним учешћем на семинарима, радионицама и јавним расправама које организује Врховно јавно тужилаштво, Правосудна академија, као и друге домаће и међународне институције, континуирано се стичу нова знања и вештине, односно врши се надоградња већ постојећих знања потребних за извршавање постављених задатака и послова из надлежности тужилаштва.

Значајно је напоменути и организацију послова дежурства, које представља важан сегмент делокруга рада Вишег јавног тужилаштва којим се омогућава правовремено, а по потреби и хитно реаговање јавног тужиоца и самог Главног јавног тужиоца. Дежурство се обавља у складу са унапред припремљеним распоредом дежурства. Неопходно је добро организовати послове дежурства како би свим учесницима предистражног поступка било омогућено да благовремено, тачно и јасно приме налоге и инструкције за поступање, са циљем предузимања ефикасног обезбеђивања и прикупљања доказа, а самим тим и кривичног гоњења и процесуирања извршилаца кривичних дела. С тим у вези, значајно је одржавање састанака и консултација са представницима других органа, а нарочито са представницима органа унутрашњих послова ради усмеравања њиховог рада, прикупљања одговарајућег доказног материјала и давања квалификације кривичног дела. Поред органа унутрашњих послова, неопходно је остварити пословну сарадњу са другим државним органима и установама. Добра координација рада и поступања са овим органима и установама (представницима Центра за социјални рад, инспекцијских, комуналних и других служби) као резултат доноси, не само скраћивање времена трајања поступка пред јавним тужилаштвом, а касније и судом, већ и решавање разних техничких проблема у ситуацијама хитног поступања (нпр. обезбеђивање људи и имовине, превоз или шлепање возила, благовремена узорковања и испитивања и др.).

С обзиром на велики прилив предмета и оптерећеност носилаца јавнотужилачке функције, потребно је адекватно примењивати институте Законика о кривичном поступку, којима се поступак пред тужилаштвом и судом окончава у што краћим роковима. У том смислу, захтев за ефикасним поступањем и решавањем броја предмета постиже се применом института споразума о признању кривичног дела. Да би се обезбедила доследна и ефикасна примена наведеног института, потребно је адекватно руководити предистражним поступком како би се у што већој мери прибавили одговарајући подаци који, у складу са Закоником о кривичном поступку и обавезним упутствима Врховног јавног тужилаштва, представљају неопходне услове за примену наведеног института.

У односу на поступање у предметима малолетних учинилаца кривичних дела (који поступак је по својој природи хитан), у циљу постизања веће ефикасности, ово тужилаштво је током примене Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица давало активан допринос у унапређењу новог института - васпитног налога и његове практичне примене, у вези са чим је постигнута добра сарадња са Полицијском управом у Крагујевцу, Центрима за социјални рад као и невладиним сектором. Тако је у реализацији васпитних налога остварена веома запажена сарадња са Прихватилиштем за децу улице и сличним организацијама. Пуна примена васпитног налога довела је до значајног растерећења рада суда.

Одређене контакт тачке Програмом и планом рада Вишег јавног тужилаштва у Крагујевцу за претходно наведене области прате сва битна дешавања у оквиру својих области у ком смислу пружају непосредну сарадњу и координацију са дежурним тужиоцем, подручним тужилаштвима и са другим државним органима и поступају у већини као обрађивачи у својим одређеним областима, а јавни тужилац који је одређен да прати праксу и да пружа одговоре на питања која су у вези са тумачењем закона и поступањима у пракси.

VI ОДНОСИ ИЗМЕЂУ ЈАВНИХ ТУЖИЛАШТАВА И ОДНОСИ ИЗМЕЂУ ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА И ДРУГИХ ДРЖАВНИХ ОРГАНА

Како је напред наведено, Више јавно тужилаштво је државни орган у хијерархијском систему јавнотужилачке организације, које подлеже контроли рада коју врше надређена виша јавна тужилаштва. Осим контроле рада, која се постиже непосредним увидом у предмете Вишег јавног тужилаштва, сагледавање праксе и уједначавање праксе поступања, постиже се у другостепеном поступку. Изјављивањем жалби на првостепену пресуду, виша тужилаштва остварују увид у списе предмета и дају своје предлоге другостепеном суду. Осим тога, у тако утврђеном хијерархијском систему, контрола и надзор се постижу и приликом одлучивања по поднетим притужбама на рад јавног тужилаштва, као и приликом одлучивања по поднетим приговорима на решења о одбацивању кривичне пријаве.

Поред наведеног, Више јавно тужилаштво у Крагујевцу остварује улогу непосредно вишег тужилаштва у односу на подручна тужилаштва - Основно јавно тужилаштво у Крагујевцу и Основно јавно тужилаштво у Аранђеловцу, тако вршећи надзор кроз разматрање појединачних предмета по поднетим приговорима и жалбама, као и кроз разматрање правилности и законитости поступања по појединим представкама и притужбама на рад подручних тужилаштава.

Поред контроле рада јавног тужилаштва, сарадња са вишим и подручним тужилаштвима се остварује одржавањем заједничких састанака и доношењем инструктивних упутства о поступању подручних тужилаштава. Сарадња се остварује и кроз обавештавање виших тужилаштава у сложенијим предметима, реферисањем сложенијих предмета и медијски атрактивних предмета, те давање мишљења о начину поступања у појединим предметима.

У погледу односа Вишег јавног тужилаштва и других државних органа и институција, сарадња са другим државним органима, установама и организацијама остварује се и унапређује се одржавањем радних састанака и непосредном комуникацијом са представницима тих органа и установа. Сарадња се остварује и разменом података и обавештења са циљем да се постигну ефикасни резултати и повећа квалитет рада и међусобног деловања.

VII МЕЂУНАРОДНО ПРАВНА САРАДЊА

Савремени криминал карактерише транснационални карактер, што најчешће подразумева да извршиоци кривичних дела своје приходе и имовину, коју су стекли криминалним активностима, преносе изван државних граница. Како би се прикупили докази о кривичном делу и идентификовала имовина, неопходно је успоставити међународну правну сарадњу између полиције, тужилаштва и судова различитих држава.

Међународна правна помоћ у кривичним стварима у Републици Србији пружа се на основу ратификованих међународних уговора, који имају примат над националним законодавством, у конкретном случају над Законом о међународној правној помоћи у кривичним стварима. Та сарадња подразумева пружање тзв. формалне помоћи односно „узајамне правне помоћи“ на основу замолнице државе која тај поступак иницира, као и неформалне помоћи или административне сарадње тј. „узајамне помоћи“.

Поступак пружања међународне правне помоћи је уређен Законом о међународној правној помоћи у кривичним стварима, закљученим билатералним и мултилатералним уговорима и др. Оваква сарадња је неопходна увек када за то постоје услови и потреба, будући да се на овај начин остварује размена података и доказа и прикупљање релевантних чињеница, те се обезбеђује ефикасно откривање и гоњење учинилаца кривичних дела и одузимање имовине проистекле из кривичног дела.

Таква сарадња је остварена са Босном и Херцеговином, Холандијом, Немачком, Хрватском, Црном Гором и др.

Како се у пракси Вишег јавног тужилаштва готово свакодневно јавља потреба за међународном правном сарадњом, она је знатно олакшана примењивањем Приручника за поступање у предметима међународне правне помоћи у кривичним стварима, са смерницама и моделима тужилачких аката.

У циљу ефикасног и правилног поступања, у Вишем јавном тужилаштву у Крагујевцу одређени је један јавни тужилац, чији је задатак да поступа у предметима са елементом иностраности, те да врши надзор и пружа савете у поступцима међународне правне помоћи који се воде у Вишем јавном тужилаштву у Крагујевцу, односно подручним јавним тужилаштвима - Крагујевцу и Аранђеловцу, те да учествује на обукама и програмима стручног усавршавања на тему међународне правне помоћи.

На овом месту је важно указати и на значај потписивања споразума са Евроцастом и отварање Канцеларије тужиоца за везу Републике Србије у Евроцасту, у Хагу у Холандији. Та канцеларија омогућава тужиоцима из различитих држава олакшану комуникацију, те размену података и доказа, што је овом тужилаштву, у различитим кривичним поступцима, допринело решавању различитих правних и чињеничних питања.

VIII КОМУНИКАЦИОНА СТРАТЕГИЈА

Однос јавног тужилаштва према јавности првенствено подразумева задовољавање потребе јавности за обавештавањем о питањима из надлежности јавног тужилаштва, а нарочито о стању криминалитета. У том смислу, рад и поступање јавног тужилаштва треба да буде транспарентно, у оној мери у којој се не штети интересима поступка, при чему треба водити рачуна да се информације и подаци износе у јавност тачно и истинито. Приликом обавештавања јавности потребно је строго водити рачуна да не дође до одавања службене, државне или војне тајне, те водити рачуна о интересима морала, јавног реда, малолетника и заштити приватног живота.

Јавност се обавештава путем представника за медије или портпарола тужилаштва и путем писаних саопштења, у складу са Комуникационим протоколом који доноси Више јавно тужилаштво, те се тако извршава обавеза да информације о раду јавног тужилаштва учине доступним јавности и то под једнаким условима за све медије. За послове обавештавања јавности одређује се јавни тужилац (портпарол јавног тужилаштва). Однос

са медијима треба да буде отворен и коректан, те да се има у виду да се на тај начин промовише рад јавног тужилаштва и у јавности јача углед јавног тужилаштва.

Информатор о раду јавног тужилаштва се сваке године ажурира у циљу сталног пружања грађанима информација о начину рада, те се самим тим развија свест код грађана о доступности јавног тужилаштва.

Однос јавног тужилаштва према јавношћу подразумева и поступање сходно Закону о слободном приступу информацијама од јавног значаја, те је неопходно по поднетом захтеву за приступ информацијама од јавног значаја благовремено и законито одговорити на постављене захтеве, с тим да је обавеза јавног тужилаштва да у том случају поштује Закон о заштити података о личности. Такође је потребно обезбедити благовремено поступање по захтевима Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, те да му се, у складу са законом, достављају годишњи извештаји у погледу примене наведених закона.

Грађани своја права пред Вишем јавним тужилашвом најчешће остварују подношењем притужби, представки и пријава грађана. По наведеним писменима потребно је поступити благовремено, а нарочито ако се поступа по притужбама на рад јавног тужиоца, у ком случају је поступак прописан чланом 73 став 2 Правилника о управи у јавним тужилаштвима. О одлукама се обавештава подносилац, као и државни орган, Високи савет тужилаштва, Министарство правде, Републичко јавно тужилаштво, Више јавно тужилаштво, уколико су притужбе поднете путем ових органа.

У случају да странка дође лично у просторије Више јавног тужилаштва, притужбе, представке или пријаве се примају на записник, који саставља дежурни јавни тужилац, одређен према распореду дежурстава, или други јавни тужилац кога одреди Главни јавни тужилац. Пријем грађана и странака врши се сваки радни дан у време које одреди Главни јавни тужилац. Грађане и странке у тужилаштво прима Главни јавни тужилац или дежурни јавни тужилац или други јавни тужилац који је одређен одлуком Главног јавног тужиоца.

IX УПОТРЕБА ИНФОРМАЦИОНИХ СИСТЕМА

У раду Вишег јавног тужилаштва је потребно у што већој мери примењивати нове информационе и комуникационе технологије, тако да сви носиоци јавнотужилачке функције, па и особље у јавном тужилаштву имају на располагању рачунаре. На тај начин се обезбеђује ефикаснији и прецизнији рад, те је потребно стварати услове и настојати да се техничка средства и опрема континуирано обнавља и осавременује.

Више јавно тужилаштво у Крагујевцу је у 2020. години прошло обуку за примену САПО софтвера, као интегрисаног решења за управљање документима и предметима у јавним тужилаштвима и чека се планиран почетак примене и увођење нове САПО апликације која ће бити јединствена у оквиру јавнотужилачке организације и која ће омогућити једноставнију и ефикаснију размену података између јавних тужилаштава. Наведено софтверско решење ће омогућити прецизно прибављање неопходних података за израду периодичних и годишњих извештаја о раду јавних тужилаштава, као и података који су од значаја за вредновање рада јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца, у складу са Правилником о критеријумима и мерилима вредновања рада Главног јавног тужиоца и јавних тужилаца.

Као вид осавремењивања, свакако је значајно напоменути и увођење Правосудног информационог система, који подразумева различите базе података које се превасходно воде по лицима, а које базе података креирају и ажурирају различити државни органи и установе. Приступ и обрада тих података путем правосудног информационог система доприноси убрзању поступка и решавању предмета, будући да се приступом том систему и претрази доступних података потпуно изостаје традиционална размена писмена путем поште. Самим омогућавањем приступа базама података значајно се умањују трошкови отпремања поште.

Јако је битан и даљи развој установљене базе јавнотужилачке праксе коју је формирало и обрадио Врховно јавно тужилаштво, а која по својим карактеристикама и могућностима ће умногоме допринети олакшаном и убрзаном раду на актуелним предметима.

X МАТЕРИЈАЛНО-ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ

Више јавно тужилаштво у Крагујевцу спада у индиректне буџетске кориснике, тако да у току године располаже средствима у оквиру својих одобрених апропријација од стране Високог савета тужилаштва (финансирање материјалних трошкова и плата изабраних лица) и Министарства правде (финансирање набавке основних средстава и сва примања која остварују државни службеници и намештеници), као директних буџетских корисника. На основу упутстава директних буџетских корисника, Више јавно тужилаштво у Крагујевцу припрема нацрт финансијског плана везан за средстава која подразумевају коришћење буџетских средстава и могућност њиховог трошења. Како би се обезбедило несметано, редовно и ефикасно функционисање јавног тужилаштва уз истовремено трошење средстава, као и добро финансијско управљање јавним тужилашвом, редовно се анализирају све околности и појаве које би могле довести до угрожавања рада Вишег јавног тужилаштва. Након доношења одлуке о апропријацијама израђује се детаљан план извршења буџета за сваку календарску годину уз јасно дефинисање финансијских потреба јавног тужилаштва. У циљу правилног и законитог поступања у овој области, Више јавно тужилаштво у Крагујевцу је донело више општих нормативних аката, између осталог, Правилник о јавним набавкама, Правилник о буџетском рачуноводству, те је успостављен систем финансијског управљања и контроле.

XI ЕТИЧКИ КОДЕКС И ЗАБРАНА НЕПРИМЕРЕНОГ УТИЦАЈА

Етички кодекс Главних јавних тужилаца и јавних тужилаца Републике Србије доноси Високи савет тужилаштва. У складу са основним дужностима и етичким принципима, Главни јавни тужилац је дужан да се истих придржава, као и да доследно прати да ли се у Вишем јавном тужилаштву поштују етичка начела и то: законитост, самосталност, непристрасност, поштовање права, сразмерност, одговорност и посвећеност, професионални интегритет и лични интегритет. На то упућују и основне дужности носиоца јавнотужилачке функције, да у сваком моменту и без обзира на околности: врше дужности и предузимају службене радње увек у складу са важећим националним и међународним законодавством, врше своју дужност праведно, непристрасно, предано и ажурно, поштују, штите и придржавају се правила која се односе на људско достојанство и људска права, увек имају на уму да поступају у име друштва и у јавном интересу, теже да постигну равнотежу између општег интереса друштва и интереса и права појединца.

Етичким кодексом је уређена и одговорност носилаца јавнотужилачке функције у случају кршења прокламованих принципа. Значајна кршења Етичког кодекса могу представљати дисциплински прекршај. У том смислу неопходна је доследна примена Правилника о дисциплинском поступку и дисциплинској одговорности јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца којим је уређена дисциплинска одговорност, дисциплински органи, дисциплински поступак, другостепени поступак и основи за жалбу.

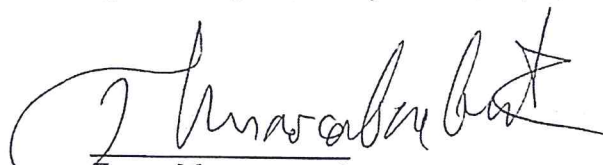
Имајући у виду поштовање етичког кодекса у смислу очувања етичких начела носилаца јавнотужилачке функције, ради очувања ауторитета и непристрасности јавног тужилаштва забрањен је непримерени утицај на носиоце јавнотужилачке функције у вршењу исте, нарочито сваки облик претње и принуде према носиоцу јавнотужилачке функције, коришћење јавног положаја, медија и јавног иступања којима се утиче на поступање јавног тужилаштва као и сваки други непримерени утицај на јавно тужилаштво и Главни јавни тужилац је дужан да одбије сваку радњу која представља непримерен утицај на самосталност у раду јавног тужилаштва, као и да пријави такав утицај Високом савету тужилаштва.

ХП ЗАКЉУЧАК

Основни циљеви и задаци које Више јавно тужилаштво у Крагујевцу треба да оствари у свом раду јесу јачање владавине права и сузбијање свих облика криминала, законит, ефикасан, благовремен и транспарентан рад, предузимање свих законом дефинисаних овлашћења за заштиту уставности и законитости, наменско и економично трошење новчаних средстава, очување тајности података.

Ради остваривања наведених циљева, неопходно је успоставити добар систем контроле рада јавног тужилаштва, примењивати моделе којима се повећава ефикасност у раду и искоришћавају сви расположиви капацитети јавног тужилаштва, затим јачати сарадњу са другим државним органима и институцијама, поступати у законским оквирима и у складу са издатим упутствима виших јавних тужилаштава, те у свему благовремено отклањати или исправљати уочене грешке и проблеме.

У случају мог избора на функцију Главног јавног тужиоца у Вишем јавном тужилаштву у Крагујевцу, лично ћу настојати да, својим залагањем, упорношћу и посвећеношћу остваривања наведених циљева, допринесем јачању угледа и поверења у јавнотужилачку организацију, као и унапређењу положаја и статуса носилаца јавнотужилачке функције.

Душан Милосављевић